

Västra Götalands klimatomställning

– Invånares acceptans, engagemang och delaktighet i klimatomställningen

Rapporter

Tidigare år rapporter

- 2021: En första observation
- 2022: Fokus transport
- 2023: Fokus industri

Alla rapporter finns på:

<https://www.vgregion.se/forskarrad>

Forskarråd för Västra Götalands klimatomställning

Rådets deltagare, från vänster:

- **Hans Hellsmark**, Ledamot, Docent vid Institutionen för teknikens ekonomi och organisation, Chalmers tekniska högskola
- **Annika Nilsson**, Ledamot, Docent vid Juridiska institutionen, Uppsala universitet
- **Frances Sprei**, Ordförande, Biträdande Professor vid Institutionen för rymd-, geo- och miljövetenskap, Chalmers tekniska högskola
- **Filip Johnsson**, Ledamot, Professor vid Institutionen för rymd-, geo- och miljövetenskap, Chalmers tekniska högskola
- **Sverker Jagers**, Vice ordförande, Professor vid Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet
- **Cecilia Bergstad**, Ledamot, Docent vid Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet

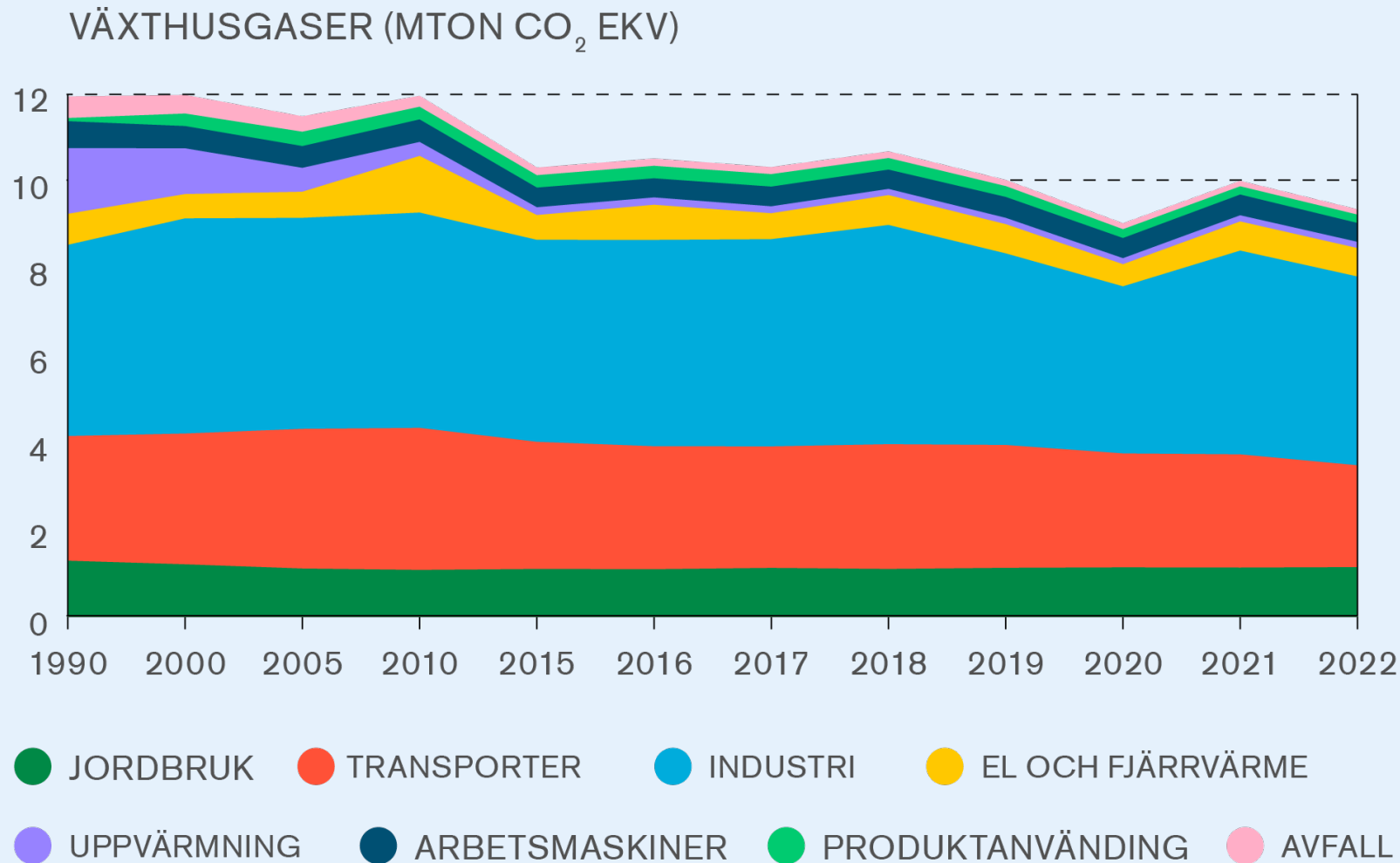
Västra Götalands klimatmål

- Utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent till år 2030 från 1990-års nivå.
- Utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, ska minska med 30 procent jämfört med 2010.

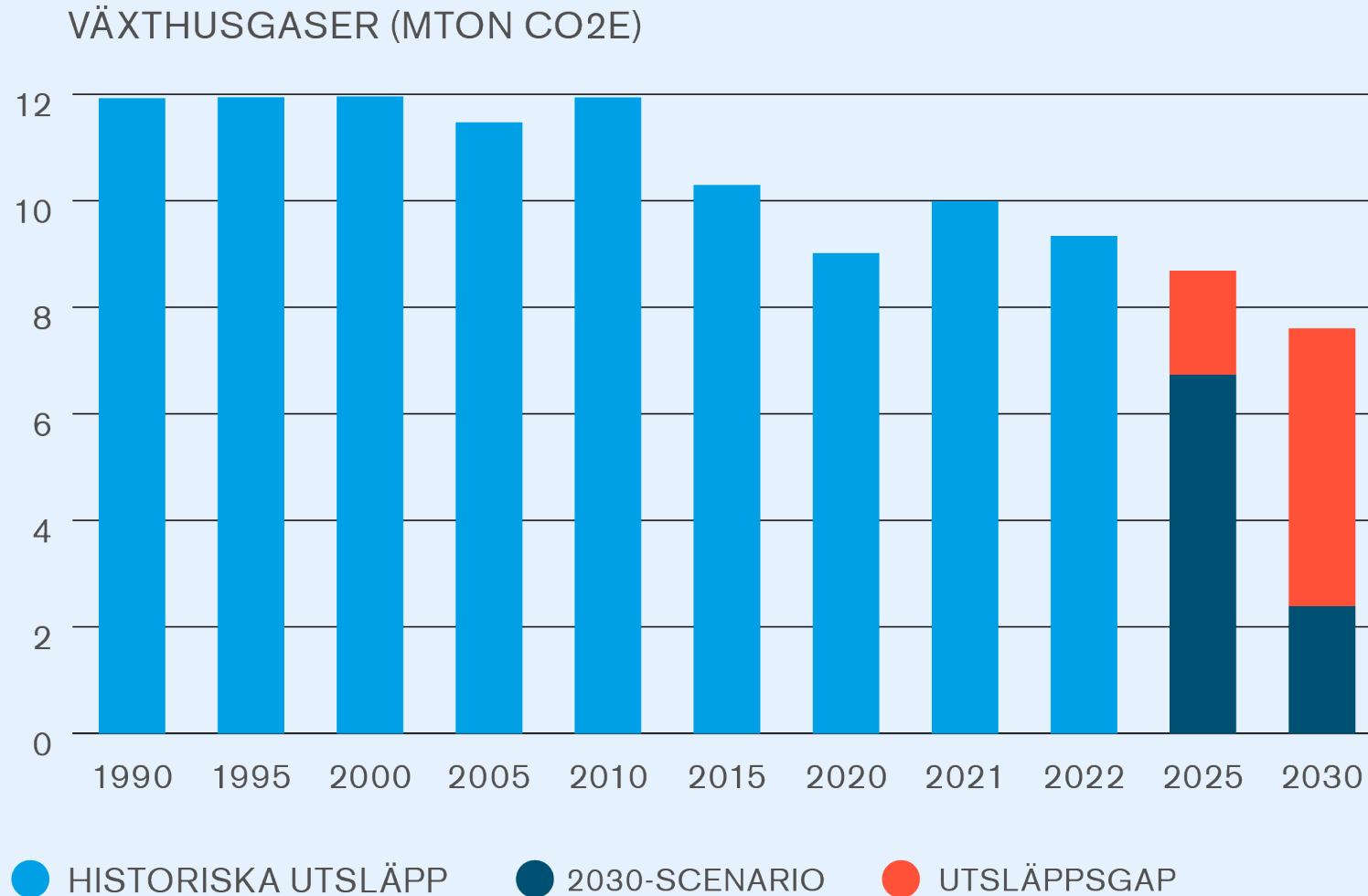
Huvudbudskap

- **Den nuvarande minskningstakten är otillräcklig** för att nå klimatmålet till 2030.
- **Kraftfulla och radikala insatser behöver genomföras för att minska utsläppen** från framförallt industrin och transporter.
- Snabba och drastiska åtgärder kan ge en ökad risk för motstånd och att nödvändiga insatser kan bli dyrare. **Invånares acceptans för klimatpolitiken blir ett allt viktigare perspektiv.**
- På nationell, regional och lokal nivå har politiken ett ansvar att **undanröja hinder och förenkla klimatsmarta val** samt bör i högre utsträckning engagera och involvera invånare.
- **Acceptans och stöd för klimatomställningen kan stärkas genom att ha invånare i fokus**, skapa synergier med andra samhällsfrågor, undanröja hinder och förenkla klimatsmarta val.

Utsläpp av växthusgaser i Västra Götaland

Utsläppsgap till 2030

Klimatbudget

ClimateVisualizer

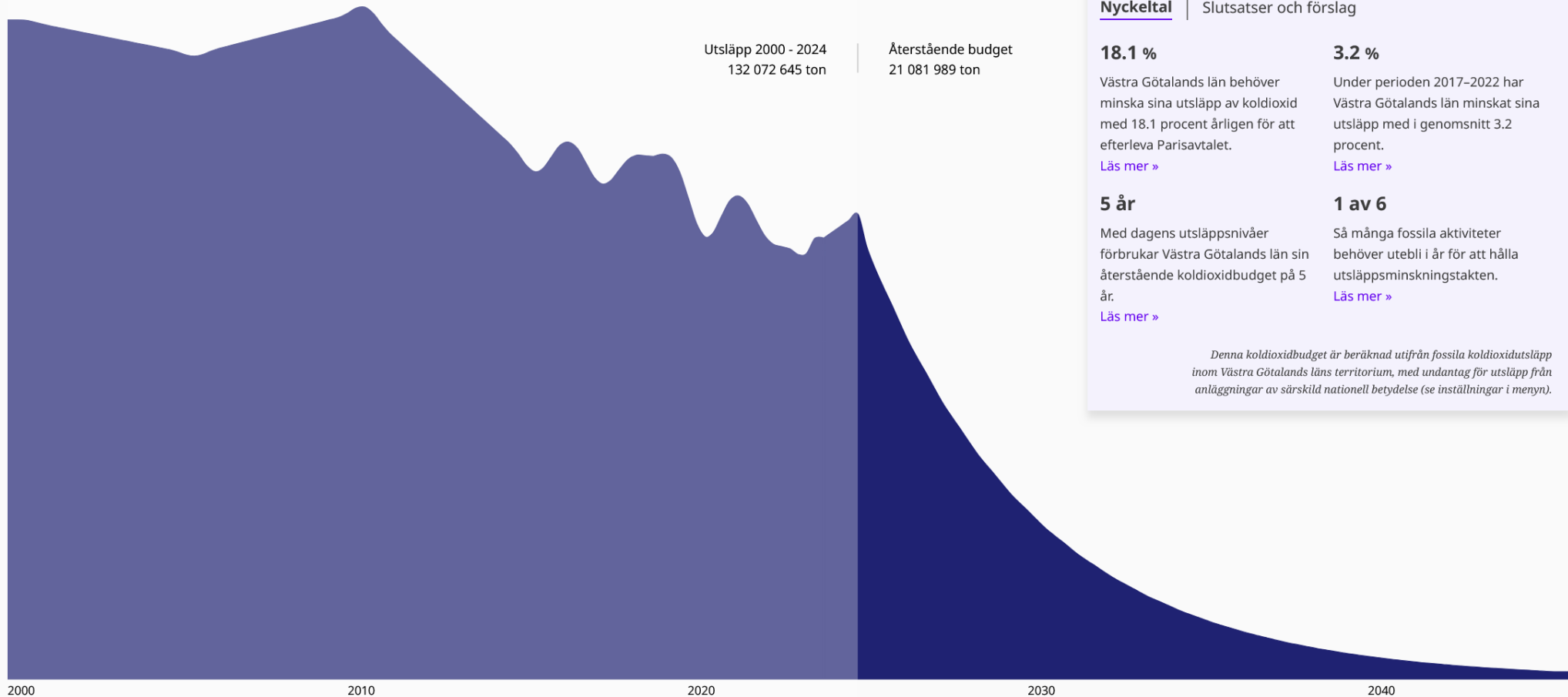
Sverige

Västra Götalands län

Historia

Nuläge

Framtid

Nyckeltal | Slutsatser och förslag

18.1 %

Västra Götalands län behöver minska sina utsläpp av koldioxid med 18.1 procent årligen för att efterleva Parisavtalet.

[Läs mer »](#)

5 år

Med dagens utsläppsnivåer förbrukar Västra Götalands län sin återstående koldioxidbudget på 5 år.

[Läs mer »](#)

3.2 %

Under perioden 2017-2022 har Västra Götalands län minskat sina utsläpp med i genomsnitt 3.2 procent.

[Läs mer »](#)

1 av 6

Så många fossila aktiviteter behöver utebli i år för att hålla utsläppsminskningstakten.

[Läs mer »](#)

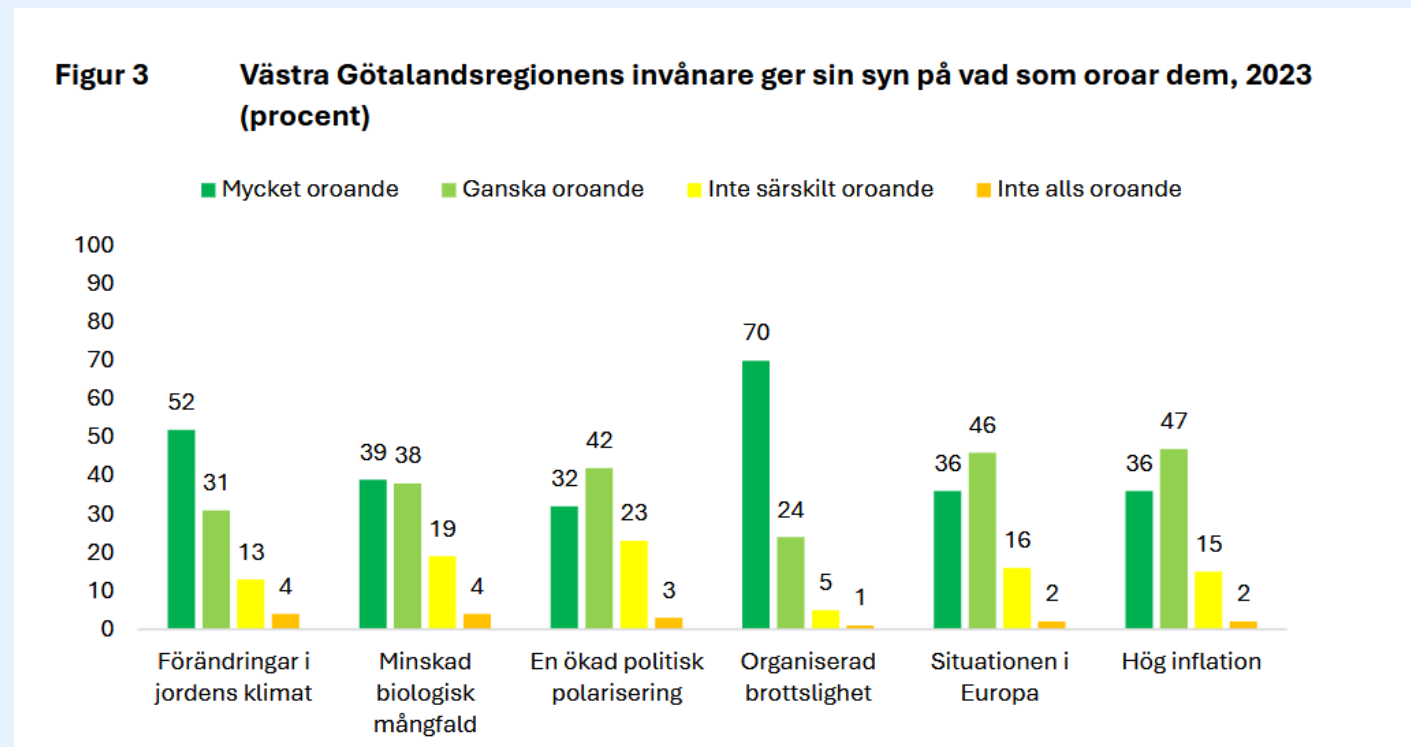
Denna koldioxidbudget är beräknad utifrån fossila koldioxidutsläpp inom Västra Götalands läns territorium, med undantag för utsläpp från anläggningar av särskild nationell betydelse (se inställningar i menyn).

Att stärka invånarperspektivet i omställningen...

1. Invånare behöver stå i fokus för klimatomställningen.
2. Det finns ett starkt men villkorat stöd för kraftfulla klimatåtgärder.
3. Politiken behöver undanröja hinder och förenkla klimatsmarta val.
4. Långsiktig och bärkraftig omställning behöver ske i samhällets alla delar och på samhällets alla nivåer.
5. Tydligt ledarskap på alla nivåer kan skapa det ramverk som behövs för systematisk förändring.

Ett axplock från västsvenska SOM-undersökningen

- 83 % anser att klimatförändringar är mycket eller ganska oroande.

Ett axplock från västsvenska SOM-undersökningen

- 83 % anser att klimatförändringar är mycket eller ganska oroande.
- 56 % anser att satsningarna på sol- och vindkraft borde vara större än idag.
- 16 % anser att Västra Götalandsregionen sköter sina uppgifter ganska eller mycket bra inom miljö och klimat.
- 18 % uppger att möjligheterna att påverka politiska beslut i Västra Götalandsregionen är ganska eller mycket bra.

Ett axplock från västsvenska SOM-undersökningen

Den västsvenska SOM-undersökningen pekar sammantaget på ett **behov av att öka insatser för involvering av invånare för att ta till vara det stöd som finns för en mer ambitiös klimatpolitik.**

Detsamma gäller för den svenska befolkningen i dess helhet.

Rekommendationer – utgångspunkter

- Fram till 2030 behöver de **territoriella utsläppen i länet minska kraftfullt** och i en betydligt högre takt
- **Politiken har en central roll** och ett ansvar att **skapa förutsättningar** för invånare att bidra till klimatomställningen.
- Utlåning, reparation, gemensamt ägande, begagnat och andrahandsmarknader är exempel på växande trender som kan ge betydelsefulla bidrag till att minska direkta och indirekta utsläpp.
- Avgörande är dock att den **övergripande samhällsplaneringen**, inklusive transportinfrastruktur och markanvändning, **stys i en riktning som underlättar beteenden för minskad konsumtion.**

Rekommendation 1: Svara upp mot och synliggör allmänhetens stöd för klimatåtgärder

Invånares oro för klimatförändringar och stöd för klimatåtgärder skapar goda förutsättningar för höjd ambitionsnivå i klimatpolitiken.

- ***VGR bör tillsammans med kommuner dra större nytta av det underlag som finns i den västsvenska SOM-undersökningen.***
- ***Utveckla frågor för att kartlägga acceptans för klimatåtgärder i specifika platser och genomför en regelbunden analys av underlaget.***
- ***Insikter från en fördjupad analys av den västsvenska klimatopinionen kan kommuniceras vidare till andra aktörer i länet.***

Rekommendation 2: Aktivt involvera invånare i klimatomställningen genom systematiskt och kontinuerlig dialog

Skapa ökad acceptans för klimatomställningen genom bred och kontinuerlig involvering av invånare.

- ***Kommuner i VG bör i högre grad ägna resurser åt lokalt förankringsarbete och skapa kontinuerlig dialog med invånare.***
- ***Inom Klimat 2030 och Kommunernas klimatlöfte kan VGR erbjuda ytterligare metodstöd och uppföljning av kommuners involvering av invånare.***
- ***VGR bör i högre utsträckning involvera invånare i länet specifikt kopplat till utvecklingen av kollektivtrafiken.***

Rekommendation 3: Skapa framtidsbilder av ett fossilfritt Västra Götaland, vägarna dit samt synliggör det klimatarbete som redan görs

Acceptans för klimatåtgärder kan stärkas genom kommunikation och en ökad förståelse för hur framtiden kan se ut.

- ***Utveckla metoder som kan lyfta fram och skapa förståelse för det klimatarbete som pågår.***
- ***Tillsammans med forskning utveckla former för att synliggöra framtiden genom gestaltning och berättelse, med målsättningen att nå ut till en bred allmänhet.***
- ***Identifiera lämpliga platser i det offentliga rummet för att tillgängliggöra framtidsberättelser inför breda målgrupper inom allmänheten.***

Rekommendation 4: Våga satsa på kraftfulla och radikala åtgärder genom folklig förankring och stegvis uppskalning

Undersök och skapa bättre förutsättningar för genomförandet av mer omfattande och radikala klimatåtgärder.

- ***Klimatåtgärder som ger upphov till påverkan i invånares liv och vardag kan initialt testas och demonstreras i mindre skala.***
- ***Kartlägg rättviseaspekter av klimatomställningen så att redan existerande orättvisor inte förstärks.***
- ***Se enskilda klimatåtgärder i ett större perspektiv där flera insatser kan påverka och samspela med varandra.***
- ***Verka för ökad tydlighet och kommunikation i införandet av klimatåtgärder.***

Rekommendation 5: Planera, skapa förutsättningar och våga prata om minskad konsumtion och färre transporter

En minskning av de konsumtionsbaserade utsläppen vilar på att invånare ges rätt förutsättningar.

- ***Samhällsplaneringen bör främja ett minskat behov av resor och transporter samt stödja nödvändig infrastruktur för återvinning och återanvändning.***
- ***Kommuner i samspel med lokala civilsamhället bör verka för konsumtionsfria miljöer och stötta de gräsrotsinitiativ som redan pågår.***
- ***VGR och kommuner kan föra dialog inom de egna organisationerna och tillsammans med invånare enas om vad ett gott liv kan vara bortom det materiella.***
- ***Verka för att det tas ett inriktningsbeslut som syftar till att inte upplåta mark till aktiviteter som tydligt ökar konsumtion.***

Rekommendation 6: Föregå med gott exempel till inspiration för andra

Offentlig sektor kan utveckla praxis för hållbar konsumtion och bli ett föredöme för andra organisationer.

- ***VGR och kommuner i länet bör prioritera uppgiften att minska de egna konsumtionsbaserade utsläppen.***
- ***Uppställda interna mål behöver konkretiseras inom de egna verksamheterna med tydlighet för hur alla enheter ska bidra.***
- ***Arbetet behöver löpande följas upp och kommuniceras utanför den egna verksamheten till inspiration för andra.***

Rekommendation 7: Inkluderande samrådsprocesser nyckel till lokal acceptans för ny el-infrastruktur

Skickligt utförda samrådsprocesser kan stärka den lokala acceptansen för el-infrastruktur.

- ***VGR bör skapa förutsättningar för utökad elproduktion och samtidigt säkerställa att acceptans erhålls för satsningarna på vindkraft och där elnätet behöver förstärkas.***
- ***Det bör avsättas medel för att säkerställa att samrådsprocesserna lyckosamma och att erfarenheter från lyckade och mindre lyckade samrådsprocesser tas till vara.***
- ***De som deltar i en samrådsprocess och/eller yttrar sig över ansökan om vindkraftsetablering eller nätutbyggnad bör aktivt och konstruktivt bidra till processen.***